

خوانش داستانی از کلیله و دمنه با رویکرد بینامتنیت و گفتمان

زهره دولتی^۱

چکیده

دوره غزنوی یکی از دوره‌های مهم زبان و ادبیات فارسی است. در این دوره، متون بسیاری تألیف یا از زبان‌های دیگر ترجمه شدند که در ادبیات فارسی ماندگار گردیده و در متون دوره‌های پس از خود نیز تأثیر گذاشته‌اند. کلیله و دمنه از جمله متون فاخر این دوره به شمار می‌رود. با خوانش این متن کهن با رویکرد بینامتنیت و گفتمان، می‌توان تأثیر این کتاب را در متون پس از آن بررسی کرد. گفتمان‌های حاکم در یک متن لایه‌های پیدا و پنهان یک جامعه را در زمان تألیفشان بازتاب می‌کنند. در این پژوهش، با روش توصیفی-تحلیلی به بررسی نظریه بینامتنیت ضمنی و تحلیل انتقادی گفتمان، در داستان «درودگر و زن او و دوستگان زن» از کتاب کلیله و دمنه پرداخته شده است. یافته‌های پژوهش حاضر حاکی از آن است که تحلیل عناصر این داستان می‌تواند پیوندهای بینامتنی و گفتمان‌های حاکم در آن را نمایان سازد و موجب مشخص شدن وجوه جامعه‌شناختی در آن شود.

کلید واژگان: بینامتنیت، گفتمان، دوره غزنوی، کلیله و دمنه، مرزبان‌نامه.

---

^۱ دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران - جنوب. پژوهشگر بنیاد ایران‌شناسی. zohreh_dowlati@yahoo.com